

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

18. Qui Matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

TITULUS XVIII.

Qui Matrimonium accusare possunt, vel contra illud testari?

SUMMARIA.

1. Quid sit accusatio matrimonii? 2. quo jure. 3. 4. quibus. 5. contra quos competat? 6. usque re. quibus sit eius requisita? 11. quis effectus?

Hactenus de Matrimonio, ejus impedimenti, ac effectibus. Nunc de illius dissolutione acturus S. Pontifex pramittit matrimonii accusationem.

§. I.

Definitur accusatio matrimonii, quod sit impedimenti, ob quod matrimonium inter conjuges consistere nequit, coram competente Judice legitime facta allegatio.

§. II.

Causa efficiens accusationis matrimonii est ius Canonicum permitrens hanc accusationem, eò quod Reip. intersit, ne conjuges, quos inter aliquod impedimentum matrimonii intercedit, sub specie conjugii impunè adulteria, & incestus committant.

§. III.

Subjectum accusationis matrimonii aliud est activum, aliud passivum.

Subjectum activum sunt, qui matrimonium accusant. Possunt autem accusare matrimonium non tantum conjuges, vel ii, quorum interest, sed etiam extranei quicumque, quibus forte impedimentum aliquod innouit, dummodo aliunde talis accusatio non præsumat malitiosa. c. 3. b.t. Idcirco repelluntur ab accusando matrimonium, qui ad extorquendam pecuniam accusationem intentant, aut minantur c. 5. Eod. sicut & illi, qui tempore denuntiationis factæ tacuerunt, nisi denuntiationem probabiliter ignorarint, vel jurent de calumnia, quod ea, de quibus deponitur sunt, primum postea didicerint. c. fin. b.t.

Questionis est: sitne audiendus accusator, si post lapsum 30. vel 40. annorum à die contracti matrimonii accusationem intenter? Et quod audiendus sit, non dubito, si modò paratas probationes offerat, vel aliàs suspicionem purget: neque enim matrimonium ab initio invalidum tractu temporis convalescit, aut mediante præscriptione impedimentum tollitur. Ex quo sequitur, quod etiam actioni, vel accusationi præscribi nequeat, ex quo causa accusandi, & delictum conjugum contrahentium in statu adulterii, & incestus perdurat: neque accusator contractum matrimonii ante triginta annos factum, sed statum præsentem conjugum accusare intendit. In eo tamen præscriptio obtinere potest, ut post mortem conjugum 30. imò 20. elapsis non possit disputari de valore matrimonii præteriti etiam ab iis, quorum interest, matrimonium nullum fuisse, v. g. ad effectum excludendi filios, aut nepotes, tanquam illegitimos, à successione fratrum, & consanguineorum, patris, aut avi, ut advertit Oldentorp. in Consil. Marburg. vol. 2. consil. 2. quandoquidem hocce casu nihil obstat, quò minus dispositio juris communis locum habeat, quo actiones civiles quæcunque post 30. aut 40. annos, accusationes criminum verò 20. annorum spatio extinguuntur juxta textum, & receptissimam doctrinam Bartol. in l. quarela. 12. C. Ad Leg. Cornel. de fals.

Subjectum passivum accusationis matrimonii sunt conjuges, quorum matrimonium per accusationem arguitur, & impugnatur: si scilicet, qui cum periculo animæ, aut peccato instar conjugum cohabitant, cum conjuges non sint. Unde ab extraneis accusari non potest matrimonium eorum, cujus nullitas provenit ex defectu consensus, ut puta ex errore statûs, metu, fictione: quia si scienter conjuges cohabitare velint, & ita consensum matrimonialem redintegrare, modo aliud

impedimentum non subsit, possunt, nec Ecclesia se debet opponere, per *c. si quis ingenuus. §. si voluerit. causa 29. q. 2. c. 2. de Conjugio servor.*

§. IV.

6 *Obiectum* hujus accusationis est matrimonium, quod ob impedimentum consanguinitatis, affinitatis, vel alium defectum rescindi petitur. *c. 1. h. t.* Potest autem accusatio proponi, & impedimentum allegari pluries, etiam postquam jam pro matrimonio judicatum fuit: nam si aliàs non sit præsumptio contra accusantem, quod malitiosè quæstionem moveat, per exceptionem rei semel, aut læpius judicata, accusatio excludi non potest: cum sententia circa matrimonium nunquam transeat in rem judicatam: quidquid enim pronuntiet iudex, si à parte rei subsit impedimentum, non convalescet tale matrimonium, sed tales putativi conjuges re ipsà in perpetuo incestu vivent, consequenter cognitâ quando-cunque rei veritate separari debent. *c. lator. 7. & ibi Gloss. & DD. de Sentent. & re judic.*

§. V.

7 *Forma* accusationis matrimonii stat in modo eam deducendi in iudicium. Ut verò ritè deducatur.

Requiritur I. Ut proponatur coram iudice competente, qui est Episcopus, seu Ordinarius. Quare si factâ publicatione matrimonii aliquid impedimentum opponatur, licet possit Parochus interdicare matrimonium, non tamen debet de impedimento cognoscere, sed res deferenda est ad Ordinariû per *c. fin. in fin. de Clandest. despons.* Etenim causâ matrimonialis non sunt tractandæ per quoslibet, sed per iudices discretos, qui potestatem habeant iudicandi. *c. 1. de Consang. & affinit. & ibi Gloss. in V. potestatem.* Nempe per Episcopos, ut differtè constituit Trident. *sess. 24. de Reform. c. 20.* Non tamen improbandum est, si in Diocesisibus majoribus extra urbem principalem

Archidiaconis quoque dictæ causæ ab Ordinariis committantur, ut in Salisburgensi fieri solent. P. Engel *de Officio Archidiaconi. n. 4.*

II. Requiritur, ut accusator ipse, sicut & testes personaliter compareant coram iudice, & de impedimento deponant unâ cum circumstantiis, non per litteras, nisi alia legitima adminicula suffragentur. *c. 2. h. t.* sicut in causâ criminali, cui ut plurimum coæquatur causâ matrimonialis propter grande præjudicium, & periculum, quod involvit.

III. Requiritur, ut tam accusatores, quam testes iuramentum præstent, quod neque gratiâ, neque pretiâ, neque timore, vel odio alius cuius matrimonium accusent, aut contra eos, de quorum conjugio agitur, testimonium perhibeant, sed potius, quia credunt ita verum esse, ut à suis antecessoribus audiverunt. *c. 5. & 8. causa 35. q. 6.*

IV. Requiritur, ut impedimentum allegatum, seu oppositum legitimè probetur. Ubi matrimonium contrahendum secerandum est à matrimonio defacto contracto. Si agatur de impedimento, quando contractus matrimonialis de præsentî celebratus nondum est, sufficiunt etiam semiplenæ probationes, unus v. g. testis, etiamsi ille sit denunciator impedimenti. *c. 12. de Sponsal. c. 2. de Consang. & Affin.* Item communis, ac publica fama. *d. c. 2. & ibi Panorm. n. 4. & 5.* aut alia iudicia, & conjecturæ morales, non etiam sola fama privata, quamvis hæc non immeritò inducat iudicem ad inquirendum ex officio super impedimento. *c. 3. de Divortii.* Sinverò agatur de matrimonio defacto jam contracto dissolvendo, tum plenæ, & completæ probationes necessariæ sunt, puta, duo testes iurati, & omni exceptione majores. *c. 1. de Consanguinitate, & affinitate. c. super eo 22. de Testibus. Covar. 4. Decretal. 2. p. c. 8. §. 12. n. 7. & 8.* Est enim causâ ardua, ac magni præjudicii, & plerumque facilius aliquid im-

peditur fieri, quàm factum resolvatur: unde quoque in dubio semper magis pro matrimonio semel contracto, quàm contra est pronuntiandum per *c. fin. de Sent. & re judic.*

§. VI.

Effectus hujus accusationis est rescissio matrimonii, impedimentò, quod obstat, legitime probatò. *c. consanguineos. 1. causà 35. §. 7.* Judex tamen, antequam divortii sententiam pronuntiat, omnes circumstantias, tam accusatoris, & testium, quàm conjugum diligenter expendet.

TITULUS XIX.

De Divortiis.

SUMMARIA.

1. Divortium quid nominis? 2. Quid rei? 3. Quotuplex? 4. Quae ejus origo? 5. Causa divortii quoad vinculum. 6. Usque 13. Causa divortii quoad thorum. 13. Divortii objectum. 14. Requiritur. 15. Et seqq. Effectus.

Post accusationem matrimonii, & legitimam allegati impedimenti probationem sequitur sententia *divortii*, quo de in praesenti.

§. I.

Divortium vel à diversitate mentium dictum est, vel quia in diversas partes eunt, qui distrahunt matrimonium. Text. in *l. 2. pr. ff. h. t. & l. 191. ff. de Verb. signif.*

§. II.

Synonymum Divortii est repudium: solent enim hæc duo promiscuè accipi, & passim confundi, ut in *l. 3. & 4. ff. h. t.* revera tamen differunt: siquidem divortium propriè consistit inter eos, qui jam actu matrimonium contraxerunt, repudium verò inter illos, qui solum sponsalia celebrarunt. Unde si sponsa recedat à sponso, dicitur repudiasse, non divortisse & uxor si recedat à viro, non propriè dicitur repudiasse, sed divortisse. *l. 101. §. 1. & d. l. 191. ff. de V. S. l. quidquid 48. ff. de R. J.*

§. III.

Definitur Divortium, quòd sit legitima mariti, & uxoris separatio. Colligitur ex *d. l. 101. §. 1. & l. 191. ff. de V. S.*

§. IV.

Dividitur Divortium in divortium quoad vinculum, & in divortium quoad thorum & cohabitationem. Divortium quoad vinculum contingit, si matrimonium quoad substantiam penitus & in perpetuum rescinditur, ita ut ad secunda vota transire liceat. Quoad thorum, seu cohabitationem divortium fieri dicitur, cum conversatio mutua conjugum ad tempus, vel nullà temporis habità ratione dissolvitur, salvo manente vinculo conjugali, ita ut altero vivente neutri liceat cum alio iterare nuptias.

§. V.

Causa efficiens divortii est vel remota, vel proxima.

Remota est jus, quo divortendi licentia, ac potestas tribuitur: quamvis enim eà mente, eaque animi destinatione matrimonium contrahatur, ut non nisi morte dirimatur, conjuges perpetuò usque ad finem vitæ sibi cohabitent, omniàque tam divina, quàm humana jura communia habeant, juxta *l. 1. ff. de Rit. nuptiarum*, jure tamen permissum esse, & ex justis causis licere divortium, quotidiana Ecclesiæ praxis ostendit.

Causa efficiens proxima divortii, sunt modi, quibus divortium tum quoad vinculum, tum quoad thorum & cohabitationem inducitur.

Divortium quoad vinculum inducitur primò, morte naturali alterutrius conjugis. *Ad Rom. 7. §. 2. & 1. ad Cor. 7. §. 39.* Secundò conversione infidelis ad fidem, si alter maneat infidelis, & fideli vel omninò nolit cohabitare, vel non sine gravi scandalo, & injuria fidei. *c. 7. & 8. h. t.* Tertiò solenni professione religionis emissà ante consummationem matrimonii. *cap. 7. de Convers. conjug. Tridentin.*

Y 3

s. ff.